

dopisu. *Morao je biti operiran* pasivna je rečenica s glagolskim pridjevom tipnim koja ima korelat u rečenici sa se: *Morao se operirati* s istim pasivnim značenjem. Ništa neobična ni pogrešna nije ni rečenica: *Morao sam se operirati* i kad se čovjek nije sam operirao jer ima uzor u rečenici: *Morao sam se ošišati*, koja je česta iako se gotovo nitko sam ne šiša. Rečenicu *Moralo ga se podvrći operaciji* treba preokrenuti u *Morao se podvrći operaciji* jer je iz konteksta vidljivo da li se on sam morao podvrći ili su ga morali podvrći drugi. Ako nije, a ta je razlika važna, tada se drugo značenje može izreći i ovako: *Morali su ga podvrći operaciji*, ili jednostavno: *Morali su ga operirati*. Kao što se vidi, zamjena pasivne konstrukcije sa se i akuzativom nije bez teškoća, ali u jeziku postoje različite mogućnosti da se ta konstrukcija izbjegne. Opširnije o tome u Jeziku je pisao Z. Vince (J, IV, 93-96).

Odgovor je na drugo pitanje mnogo jednostavniji. O tome se mnogo pisalo i norma je za hrvatsku varijantu jasna: pogrešno je idem kod Nikole, treba idem (k) Nikoli. Maretić je u Jezičnom savjetniku napisao: »*kod*, zu, na pitanje: kamo! je prov., na pr. idemo kod Petrovića; bolje: k Petroviću« (str. 42). U Gramatici hrvatskosrpskoga jezika Bra-

beca-Hraste-Živkovića (Zagreb, 1963, str. 225) piše još određenije: »Prijedlogom *kod* ne valja označivati cilj kretanja: *Idem kod Vlade. Dôlazio sam juče kod tebe*. Umjesto *kod* treba uzeti dativ sam: *Idem Vladi. Dôlazio sam juče tebi*. Ili dativ s prijedlogom *k*: *Idem k Vladi. Dôlazio sam juče k tebi*.«

Ni danas se na zapadnom području nije ništa bitno promijenilo. Upotreba prijedloga *kod* s glagolima kretanja u pisanom je hrvatskom književnom jeziku neznatna, ni u govorenom se nije proširila u većoj mjeri, ne izvire iz strukture hrvatskosrpskog jezika, naprotiv, ona je narušava, nije nastala spontanom razvojem, nego utjecajem izvana. Ako joj i nije izvor, a ono joj je snažan poticaj došao iz francuskoga jezika gdje se kaže: *Je vais chez le médecin. Je suis chez le médecin. (Ju idem k liječniku. Ja sam kod liječnika.)* Razlog dakle, za promjenu norme nema. Moramo samo donekle ispraviti Maretićevu tvrdnju. To nije provincijalizam, nego jezična osobina istočnoga područja. Tamo se ta pojava vrlo proširila pa srpski lingvisti nisu jedinstveni u tome kako da je ocijene. Jedni je smatraju normalnom književnom pojavom (B. Milanović, M. Stevanović), a drugi pogreškom (M. Lalević).

Stjepan Babić

OSVRTI

ZBRKE I OSTALOGA JOŠ NIJE NESTALO

U Jeziku, XII (1964-1965), str. 23-27, objavljen je članak-osvrt Malika Mulića pod naslovom »Da zaista ne bude zbrke oko enklitike« u kojem on odgovara na moj članak-osvrt objavljen pod sličnim naslovom u Jeziku, XII (1963-1964), str. 127-128. Premda je od tada prošlo već dvije godine, mislim da ni sad neće biti zgoroga da pred čitatelje Jezika iznesen svoj odgovor i na taj Mulićev članak (osvrt).¹

¹ Zapravo, ja sam svoj odgovor, u nešto drugačijem obliku, predao Uredništvu već 16. prosinca 1964, ali u onom obliku nije objavljen.

U svojem članku-osvrtu Mulić je pokušao da nešto pokaže i meni dokaže, ali, na žalost, moram reći da je velik dio njegova truda bio suvišan, jer se na taj način (unatrag) ne može dokazati ono što je on htio dokazati, a nije ni važno bilo da to dokazuje. Zatim, on je i ovoga puta pokazao dosta slabosti, tj. i u tom njegovu članku ima slabih i nejasnih mjesta i miješanja pojmova, iz čega bi manje upućen čitatelj mogao i po koji krivi zaključak izvesti. Napokon, on je iznio, na moj račun, i neke svoje pretpostavke, preko kojih ja, zbog neupućenih, ipak ne mogu šutke prijeći.

Da vidimo, dakle, šta je on to napisao.